

A költségvetés hosszú távú fenntarthatósága

A költségvetési hiány és a strukturális egyenleg alakulása mellett a költségvetés hosszú távú fenntarthatósága is vizsgálendő a költségvetés helyzetének értékelésekor. Vannak olyan kiadások, amelyek alakulása hosszú távon jelentősen befolyásolja a költségvetési egyensúlyt, amely kiadások nagysága ugyanakkor nagymértékben függ makrogazdasági, demográfiai és más társadalmi folyamatoktól az e területekre hatást gyakorló kormányzati politikák mellett. A nyugdíj, az oktatási, az egészségügyi és az ápolási kiadások bizonyosan ilyenek.

A kormány kiemelt célként kezeli a születésszám emelését és a gazdasági versenyképesség növelését. A demográfiai program (családvédelmi akcióterv) következtében a teljes termékenység (a teljes termékenységi szint 2,1-re történő) emelkedése, ezzel a GDP növekedési ütem gyorsulása várható. A gazdaságvédelmi akcióterv és más kormányzati fejlesztési programok lehetővé teszik a magas növekedési ütem fenntartását, a bérfelzárkóztatási program révén pedig mind a GDP, mind a később megállapításra kerülő nyugdíjak markánsan emelkedhetnek, ez pedig hatással van az állami nyugdíj, egészségügyi, oktatási és egyéb korfüggő kiadások hosszú távú alakulására.

A modellszámítások eredményét az alábbi táblázat mutatja (GDP %-ban):

	2020	2030	2040	2050	2060	2070	változás (2070- 2020)
	tény	előrejelzés					
Állami nyugdíjkiadások	8,3	7,3	9,5	11,1	11,7	11,3	3,0
Egészségügyi, oktatási és egyéb korfüggő kiadások	11,6	11,5	12,1	12,5	12,6	12,6	1,1
Egészségügyi kiadások	6,4	6,5	6,7	6,7	6,7	6,5	0,1
Hosszú távú ápolási kiadások	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,1
Oktatási kiadások	4,7	4,4	4,9	5,1	5,3	5,5	0,8

A számítások mögötti feltevés szerint az egyes szakpolitikai kiadások nagyságát egyrészt a szakterület által biztosított közszolgáltatást igénybe vevők létszáma, másrészt az egy főre jutó oktatási, egészségügyi és ápolási kiadások határozzák meg, melyek a GDP-vel megegyező ütemben nőnek. Tehát például az egy tanulóra jutó oktatási kiadások jelentősen nőnek 2020-ról 2030-ra, mivel azonban a tanulói létszám a demográfiai folyamatok miatt ebben az időszakban még csökken, így az oktatási kiadások GDP aránya is valamelyest csökken a számítások alapján.

A nyugdíjkiadásoknál az előrejelzés a jelenlegi nyugdíjszabályokkal, azaz a nyugdíjak vásárlóerejének megőrzésével, valamint a nyugdíjkorhatár 65 évre való emelkedésével, továbbá a 13. havi nyugdíj bevezetésével számol, miközben az uniós átlag feletti gazdasági növekedésből és a bérfelzárkóztatásból (a magasabb induló nyugdíjak révén) a nyugdíjasok is minél nagyobb arányban részesülhetnek.

Az egészségügyi kiadásoknál az előrejelzés számol a 2021-ben elindított orvosi bérfejlesztési program hatásával.

A modellszámítás alapján a nyugdíjkiadások 2020 és 2070 között 3,0 százalékponttal emelkednek, az egészségügyi kiadások 0,1, a hosszú távú ápolásra fordított összegek 0,1 százalékponttal nőnek, az oktatási kiadások pedig 0,8 százalékponttal lesznek magasabbak.

A középtávú tervezés keretében meghatározott tervszámoktól való eltérés

A koronavírus-világjárvány következtében – a Magyarország 2022. évi központi költségvetésének a veszélyhelyzettel összefüggő eltérő szabályairól szóló 814/2021. (XII. 28.) kormányrendelet alapján – az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 29. § (1) bekezdésében meghatározott középtávú tervezés keretében rögzített tervszámokról szóló egyedi határozat 2021-ben nem került kiadásra, így a tervszámoktól való eltérés indokolása nem értelmezhető.